

ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 379.8

JEL Classification: O18, P25, R51, Z32

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8\(41\).159-168](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8(41).159-168)

І.М. Труніна, проф., д-р екон. наук

А.Г. Чумакова, асп.

*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна***Розвиток інвестиційної діяльності міста**

В статті розглядається суть інвестиційної діяльності та її вплив на розвиток міста. Наголошується на актуальності посилення притоку інвестицій шляхом створення сприятливих умов для розвитку зеленого туризму. У даному дослідженні були використані напрацювання зарубіжних та вітчизняних вчених та світові практики функціонування зеленого туризму, як невід'ємної частини привабливості міста серед інвесторів. Встановлено, що сільський зелений туризм на сьогодні є одним із перспективних напрямків розвитку туристичної індустрії зарубіжних країн, стрімкий розвиток якого в останній рік зумовлений карантинними обмеженнями. Він поєднує широкий спектр різноманітних видів туризму, заснованих на використанні природних ресурсів. Виявлено, що прискорений розвиток зеленого туризму може відіграти роль каталізатора інвестицій у регіон та країну в цілому.

Предметом дослідження є комплекс теоретико-методологічних та практичних аспектів підвищення ефективності розвитку зеленого туризму в бізнес-середовищі. Метою даної роботи є обґрунтування теоретико-методологічних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо розвитку зеленого туризму в Україні, збільшення надходження інвестицій та аналіз визнаних у світі інструментів стимулювання розвитку зеленого туризму в світі.

Запропоновані інструменти стимулювання сприятимуть забезпеченню належного рівня інвестування в регіони України та поступовій екологізації технологічних процесів відповідно до міжнародних екологічних вимог, що призведе до автоматичного підвищення активності та ефективності екологічно орієнтованої інноваційної діяльності підприємств країни. Проаналізовано стан зеленого туризму в Україні та європейських країнах. В роботі висвітлені негативні та позитивні сторони сучасного зеленого туризму в Україні та сформовані рекомендації для розвитку даної сфери та підвищення рівня її привабливості для зарубіжних та вітчизняних інвесторів (на прикладі Полтавського регіону). Отриманий результат дозволить більш системно та якісно впроваджувати «озеленення» в міста України.

інвестиції, еко-інновації, промисловість, зелений туризм, регіон, місто

Постановка проблеми. Сьогодні Україна стоїть на шляху всебічних і всепоглинаючих перетворень. За таких умов проблема налагодження стабільного інвестиційного процесу стає однією з першочергових. Зелений туризм – це туризм, який не потребує значних фінансових інвестицій, бо ґрунтується на наявності природних ресурсів та виключає антропогенний вплив на них. Даний вид туризму може розвиватися при економічному спаді (що актуально для нашої країни з урахуванням пандемії COVID-19 та військового стану) гарантуючи стабільний прибуток, тому заслуговує на увагу не лише зі сторони держаних структур, а й представників влади на місцях. Розвиток зеленого туризму сприяє інвестиціям і відкритості для товарної торгівлі, оскільки туризм і пов'язані з ним сектори вимагають широкого спектру товарів і послуг, які країни з нестабільною економікою не в змозі виробляти.

Отже, реорганізація зеленого туризму, як механізму реалізації дієвої інноваційної політики, є актуальним завданням, що потребує найшвидшого вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасному світі проблема забруднення навколишнього середовища є однією із ключових проблем, які привертаються увагу як громадськості, так і урядів різних країн світу. Також, дана проблема є доволі гострою і у науковому світі. Вченими вже запропоновані підходи для

боротьби із даною проблемою через запровадження більш екологічного виробництва, використання еко-інновації та ощадність виробництва. Науковці стверджують, що саме зелений туризм здатен стати найважливішим чинником конкурентних переваг та підняти рівень тих регіонів, міст та навіть сел, які отримують обмежену кількість інвестицій та потребують особливої підтримки для свого відродження та розвитку.

Зелений туризм розглядаються О. Бейдиком [1], В. Гетьманом, О. Любіцевою [7], М. Малік [8], Л. Оболенцевою, М. Рутинським [13], В. Храбовченком, як сполучна ланка економічної, промислової та екологічної політик. При цьому антикризовий потенціал зеленого туризму дозволяє пришвидшити вихід із занепаду, пом'якшити безробіття через зростання зайнятості, стимулювати активність суміжних галузей та покращити рівень життя людей. В умовах загострення глобальних конфліктів саме «зелена ідея» являється фактором стимулювання та об'єднання навколо екологічних цілей, імпаکت-інвестування в екологічно орієнтовані виробництво і споживання. Однак, не дивлячись на світові тенденції, в Україні ще залишаються невирішеними питання обґрунтування теоретичних основ інвестиційної діяльності та її взаємозв'язку із зеленим туризмом.

Постановка завдання. Мета даної роботи полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних підходів і розробці практичних рекомендацій щодо розвитку зеленого туризму в Україні, посиленні таким шляхом притоку інвестицій та аналізі міжнародно визнаних інструментів стимулювання розвитку зеленого туризму у сучасному світі.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в Україні інвестиційна діяльність перебуває на низькому рівні законодавчого врегулювання, що призводить до зниження рівня застосування її на практиці. Тому висвітлення тенденцій розвитку інвестиційної діяльності, визначення напрямків підвищення ефективності такої діяльності може посприяти подоланню інвестиційної кризи у найбільш проблемних регіонах.

Усунення диспропорцій в економіці регіонів та їх перехід до сталого розвитку є одним із пріоритетів економічної політики України. Досягти цього можна шляхом активного пошуку та аналізу порівняльних конкурентних переваг окремих регіонів та територій, визначення найбільш ефективних напрямів їх реалізації, проведення комплексу маркетингових заходів щодо формування та просування відповідного іміджу області, району, міста чи селища з метою залучення необхідних інвестицій, стимулювання обраних пріоритетних напрямків розвитку території.

Саме розвиток зеленого туризму сприяє інвестиціям і відкритості для товарної торгівлі, оскільки туризм і пов'язані з ним сектори вимагають широкого спектру товарів і послуг, багато з яких країни з нестабільною економікою не в змозі виробляти.

Сьогодні зелений туризм найбільш популярний серед молоді і тих, хто веде активний спосіб життя, в тому числі студентів, які хочуть відвідувати цікаві місця, економлячи гроші. Останнім часом даний вид туризму також став захисником літніх людей, які розглядають його з точки зору отримання рекреаційних послуг.

Суть зеленого туризму полягає в організації відпочинку в чистих місцях, зокрема незайманих людиною. Цей тип туризму було розпочато з метою знайомства і збереження навколишнього середовища і природних ресурсів (табл. 1).

Зелений туризм здійснюється за двома основними напрямками:

- відвідування малозмінених природних територій та туризм, орієнтований на відвідувачів;
- «поряд з незмінною людською діяльністю, природними територіями і об'єктами традиційної місцевої культури».

Таблиця 1 – Визначення поняття «зелений туризм»

Автор	Рік	Визначення
Г. Міллер	1978	Життєздатний туризм, чутливий до навколишнього середовища, що включає вивчення природного і культурного навколишнього середовища і має на меті поліпшення стану в середовищі.
Міжнародна організація екотуризму	1990	Відповідальна подорож у природні зони, області, що зберігає навколишнє середовище і підтримує добробут місцевих мешканців.
О.О. Бейдик	1997	Складова частина рекреаційної діяльності, при якій негативний вплив на природне середовище та його компоненти є мінімальним. Екологічний туризм передбачає гармонійне єднання людини, засобів рекреації, природного середовища.
М.Б. Біржаков	1999	Туризм визначається як строго спеціалізований вид дозвілля з яскраво вираженими науково-пізнавальними цілями.
Консультативна рада Канади з навколишнього середовища	1999	Вид туризму, пов'язаний із пізнанням природи та спрямований на зберігання екосистем при повазі інтересів місцевого населення.
Міжнародне товариство за виживання	2012	Визнає першість інтересів місцевих мешканців у туристичному освоєнні території, захищає місцеву флору і фауну, забезпечує місцевих мешканців економічними стимулами зберігати навколишнє середовище.
О.О. Любіцева, К. Стащук	2015	Напрямок туризму, оснований на максимізації використання природно-рекреаційних благ та ресурсів і спрямований на еколого-просвітницьку рекреаційну діяльність.

Джерело: [2]

Зелений туризм починає займати значну нішу в світовій індустрії туризму і якщо ще два-три десятиліття тому про нього практично не чули, то сьогодні показники, що характеризують його розвиток, демонструють стійке зростання. Особливо яскраво це проявляється у таких європейських країнах, як Франція, Греція та Італія, де зелений туризм за значимістю поступається лише рекреаційному. Також, слід згадати Чехію, у якій прийнято Стратегічну рамку щодо сталого розвитку, яка передбачає ефективне управління і використання ресурсів з одночасним використанням екологічного та інноваційного потенціалу, на якому базується економічне процвітання, захист навколишнього середовища. Ще один приклад – «бренд Азербайджан». Тут влада розуміє значущість індустрії, якою з минулого року керує окрема структура – державне агентство з туризму. За прогнозами WTTC, до 2028 року Азербайджан стане першою країною СНД зі зростанням доходів від туризму на 6,2% на рік. Якщо сприятливі прогнози WTTC збудуться, то галузь даватиме до скарбниці майже п'яту частину доходу – 19,3% ВВП. Кілька років тому, представляючи нову Національну стратегію розвитку туристичної галузі Угорщини, уряд висловив сподівання, що до 2030 року частка туризму у ВВП зросте з 10% до 16%, а кількість зайнятих у цій сфері працівників зросте з 364 тисяч до 450 тисяч осіб, що є досить значним показником [5].

Загалом, більшість країн розглядає політику зеленого туризму у таких рамках: розробка політики, ринкові інструменти, нормативи та регулювання оточуючого середовища, зміна споживчої поведінки, інновації, інвестиції в інфраструктуру, питання, пов'язані з роботою інституцій та державним управлінням, а також питання вимірювання прогресу при впровадженні екологічних інновацій. На думку експертів Всесвітньої туристської організації, екотуризм буде розвиватися такими ж високими темпами. І це матиме позитивний вплив на економічний розвиток країн, що розвиваються, які ще не втратили свої дорогоцінні й унікальні природні ресурси.

Групування підходів науковців до визначення поняття «зелений туризм» представлено у табл. 1.

Зелений туризм в Україні має розвиватися відповідно до сучасних світових підходів і концепцій, особливості яких у тому, що цей вид туризму не тільки задовольняє бажання спілкуватися з природою, а й мобілізує туристичний потенціал для збереження природи, соціально-економічного розвитку, природоохоронну та освітню діяльність, сприяє створенню нових робочих місць, залученню місцевого населення і підвищенню загального культурного рівня суспільства. Зелений туризм не є високоприбутковим бізнесом і не гарантує швидкої окупності. Він може розглядатися переважно як соціальний, а не економічний проект, оскільки спрямований переважно на зняття соціальної напруги в депресивних аграрних регіонах. Проте, цей вид туристичної діяльності демонструє соціально-економічний та культурно-філософський ефект, що враховує особливості світосприйняття, способу життя, а також культурні потреби та психологічні особливості представників середнього класу (табл. 2).

Таблиця 2 – Принципи зеленого туризму

Принцип	Обґрунтування
Діалектичний	Дозволяє обґрунтувати взаємодію різноманітних факторів та чинників екологічного туризму, як причинно-наслідкові відносини та зв'язки, що відображають реальну дійсність
Системний	Передбачає розгляд екологічного туризму як системи, що має певну структуру, взаємозв'язки і відносини різних елементів
Історичний	Екологічний туризм розуміється, як напрям рекреаційної діяльності, що розвивається в конкретних історичних умовах
Пізнавальний	Пізнавальна функція екологічного туризму пов'язана з загальнофілософською теорією пізнання, що є загальною методологічною базою для багатьох наук.

Джерело: [2]

Для України безумовний інтерес представляє досвід становлення сільського туризму у Греції. Зелений туризм розвивається переважно у аграрно-орієнтованих регіонах країни. Тут він тісно переплітається з культурними традиціями того чи іншого регіону, ремеслами, притаманними даній місцевості, її природно-екологічною специфікою. Туристи отримують можливість не тільки побачити, що являє собою селянський побут, а й зануритися у нього, взяти участь у національних промислах і заняттях селян, практично неможливих у міських умовах: землеробство, збирання врожаю, випічка хліба тощо. Саме такий досвід ідеально підходить Україні.

В цілому, завдання розвитку екотуризму та освоєння еколого-туристських ресурсів України можна охарактеризувати таким чином [3, 9]:

- 1) надійна оцінка екотуристського потенціалу та реально доступних ресурсів;
- 2) підготовка кадрів;

3) розробка способів економічної оцінки екологічних компонентів туристського продукта;

4) реалізація низки «модельних» регіональних пілот-проектів;

5) створення нормативної бази у сфері екологічного туризму (паспорти територій та туристських підприємств, критерії сертифікації та ін.).

Саме держава має бути лідером необхідних трансформацій та реформ і нести відповідальність за їх реалізацію. Першочерговим завданням у реалізації стимулюючої екологічної політики з урахуванням міжнародних зобов'язань та кліматичних цілей має стати напрацювання комплексу заходів та інструментів, що націлені на збільшення інвестицій в екомодернізацію промислових підприємств, забезпечення екологічної безпеки та захисту довкілля [12].

Науковцями зазначаються успішні зарубіжні практики зниження ставок банків; «зелені» кредити; субсидії; гарантії; коригування тарифів, грантова підтримка «зелених» технологічних ініціатив, залучення до інтернаціональної «зеленої» спільноти з пошуку бізнес-партнерів, створення в регіонах зелених кластерів для впровадження повторного перероблення ресурсів із використанням зелених технологій.

Але, незважаючи на перспективи й позитивні сторони впливу зеленого туризму на зріст інвестицій, необхідно пам'ятати, що у нашій країні даний вид туризму й досі має ряд досить вагомих недоліків, які в першу чергу потребують невідкладних змін (рис. 1).

Рисунок 1 – Недоліки зеленого туризму в Україні

Джерело: [4]

Однією з основних причин, що гальмують розвиток зеленого туризму в Україні, є слабкий розвиток інфраструктури. Якими б красивими не були українські природні території, туристи не поїдуть туди, де не обладнані зони обслуговування для туристів: місця розміщення, харчування, санітарні приміщення. Тому, саме будівництво інфраструктури є першорядним та невідкладним завданням для нашої країни.

На прикладі Полтавського регіону проаналізуємо інвестиційну привабливість території (табл. 3) та концепції, які треба втілити у життя, щоб зелений туризм на Полтавщині отримав друге життя та став тим фундаментом, на основі якого стане можливим формування стабільного інвестиційного плацдарму у регіонах нашої країни.

Таблиця 3 – Сучасні методики оцінки інвестиційної привабливості регіону

№ з/п	Автор (організація)	Групи показників	
1	І.А. Бланк	- рівень загальноекономічного розвитку; - розвиток ринкових відносин; - демографічна характеристика	- розвиток інвестиційної інфраструктури; - криміногенні, екологічні та інші ризики
2	П.І. Гайдуцький Ю.В. Каракай В.Е. Грамотнєв С.В. Трифонов С.М. Суярко	- рівень економічного розвитку; - емність внутрішнього ринку	- фінансово-економічний стан підприємств; - рівень інвестиційної активності
3	Кабінет Міністрів України	- сфера реального сектора; - сфера екології; - сфера державних фінансів та фінансових результатів діяльності підприємств; - сфера споживчого ринку	- сфера соціального сектора; - сфера розвитку малого бізнесу; - сфера інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності
4	Інститут Реформ	- економічний розвиток регіону; - розвиток ринкової інфраструктури; - розвиток фінансового сектора	- оптимізація використання людських ресурсів; - розвиток підприємництва; - дії місцевих органів влади
5	Діловий тижневик «Контракти»	- інвестиційна активність; - реальний сектор і фінанси	- розвиток інфраструктури; - споживчий сектор; - соціальний розвиток

Джерело: [6]

Полтавський регіон має значний потенціал для розвитку зеленого туризму. Нині, стан туристичної індустрії у регіоні, навіть за умов кризи, оцінюється як відносно стабільний з позитивною динамікою. Економіка регіону характеризується стабільними темпами зростання та досить привабливим інвестиційним кліматом (табл. 4).

Таблиця 4 – Різноманіття відпочинку в Полтавському регіоні

Програма сільського «зеленого туризму та баз відпочинку»	
Влітку	Взимку
- пішохідні одноденні екскурсії в гори; 1) Гора Пивиха, смт. Градизьк 2) Скеля Гранітний репер, м. Кременчук - велотуризм та інші види активного відпочинку; 1) маршрут: Гребінка-Березова Рудка-Прилуки-Густина-Сокиринці-Тростянець-Качанівка-Батурин-Бахмач - збирання ягід та грибів; - майстер-клас з гончарного ремесла музей гончарства, смт. Опішня відвідування музеїв 1) музей Гоголя с. Гоголеве Полтавська обл. 2) музей Котляревського м. Полтава - сплави на байдарках р. Псел (Миргород-Полтава), р. Дніпро - кінні прогулянки в лісі та на березі річки	- катання на снігоходах; - Гірськолижний курорт Сорочин Яр, Полтавська область, Диканський район, с. Кам'янка - катання на ковзанах; - пішохідні одноденні екскурсії;
- пішохідні багатоденні туристичні походи; - автобусні екскурсії.	- святкування Нового року та Різдва.

Джерело: [14]

Важливою є й розробка концепції розвитку зеленого туризму в Полтавському регіоні з урахуванням адаптованого до української специфіки закордонного досвіду. Це зумовлює необхідність ухвалення програм розвитку зеленого туризму на регіональному рівні. Такі програми повинні містити конкретні заходи щодо формування інституційної основи та матеріально-технічної бази для розвитку зеленого туризму, механізмів (організаційної, економічної, фінансової) його підтримки з боку державних та місцевих органів влади, а також інших передумов та умов, покликаних сформувати сприятливий клімат для потенційних суб'єктів агротуристичного бізнесу.

Таким чином, розвиток зеленого туризму у Полтавському регіоні передбачає комплексний підхід та включає такі складові [14]:

- макроекономічну (зелений туризм виступає одночасно як додаткове або альтернативне джерело доходу для сільського населення та як механізм інтеграції аграрного сектора до сектору туристичної індустрії);
- мікроекономічну (зелений туризм як вид малого бізнесу, що сприяє підвищенню ринкової вартості сільської садиби);
- соціокультурну (згладжування соціокультурних відмінностей між міськими та сільськими жителями);
- етнокультурну (вивчення культурних традицій свого народу, усвідомлення національної ідентичності);
- особистісну та психологічну (особистісне зростання людей, які надають послуги сільського туризму: набуття ними нових знань та навичок, пов'язаних з прийомом відпочиваючих, усвідомлення самостійності та успішності, підвищення самооцінки).

На рівні регіону також доцільним є формування стимулюючого податкового середовища для банків, які інвестують кошти в проекти, що підтримуються регіоном. Надання пільг за ставкою оподаткування прибутку банків у частині, що спрямовується до регіонального бюджету, слід ув'язати з обсягами вкладень банківських кредитів у інвестиційні проекти підприємств регіону [11].

Ще одним значущим фактором успішного розвитку зеленого туризму в Полтавському регіоні є регіональна маркетингова політика, спрямована на покращення іміджу регіону на внутрішньому, а в перспективі – і світовому ринку туристських послуг та позиціонування регіону як перспективного туристичного напрямку, що динамічно розвивається. Це зумовлює необхідність проведення активної рекламної політики з метою створення сприятливого образу Полтавського регіону в очах потенційних туристів. При цьому особлива увага в регіоні має бути приділена формуванню сучасної конкурентоспроможної туристичної інфраструктури.

Також, дієвими будуть й наступні кроки:

- створити окремий орган, який відповідатиме за ефективний розвиток туризму та просування «бренду регіону» на міжнародній арені;
- розширити співпрацю із азійськими країнами (вони можуть згенерувати найбільший потік туристів);
- створити спеціальні пропозиції та оздоровчі комплекси для людей пенсійного віку. За рахунок пенсіонерів, які мають грошові збереження для подорожей, є шанси збільшити потік туристів;
- зробити ставку на багатополарність – поєднати одразу кілька видів туризму – гастрономічний, екстремальний, культурний, зелений, медичний тощо;
- скасувати туристичний збір як податок, який є дуже дорогим в адмініструванні як для держави, так і для бізнесу. Нехай турист витратить гроші на продукти та послуги, тим самим поповнюючи бюджет;

- підвищити рівень знання та використання англійської мови в країні. Це покращить якість обслуговування та посилить лояльність іноземних туристів;
- надати податкові канікули для інвесторів на 2-3 роки на оренду комплексів та земель, державних у тому числі. Це не лише залучить іноземні інвестиції, а й дасть для економіки України нові робочі місця та значний приплив капіталу [10].

Головне, розуміти, що кожен турист є потенційним інвестором в економіку нашої країни. Ми маємо створити всі умови, щоб він захотів витратити гроші саме в Україні.

Практика показує, що спроби розвитку зеленого туризму без наявності необхідної інфраструктури не лише закінчуються невдачею, а й завдають непоправної шкоди екології. Інфраструктура для екологічного туризму, з одного боку, має обслуговувати туристів, з іншого боку, сприятиме захисту та збереженню природи. Зелений туризм може бути досить комфортним, але при цьому його організатори та учасники повинні розуміти, що суперкомфорт за будь-яку ціну, особливо серед незайманої природи – неприпустиме марнотратство. Тому будівництво величезних готельних комплексів на природних територіях, що особливо охороняються, не прийнятне [1, 3].

Запропоновані авторами сучасні інструменти й заходи державної політики для підтримки і розвитку зеленого туризму можуть бути використані органами державної влади та суб'єктами господарювання при розробленні поточних і стратегічних планів та реалізації програм модернізації підприємств та інфраструктури в цілому.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Туризм належить до сфери послуг і є однією з найбільших та найдинамічніших галузей економіки. Туризм є стимулюючим елементом активного розвитку пов'язаних із ним галузей економіки та сприяє соціально-економічному розвитку регіону. Зелений туризм – важлива складова туристичної індустрії та одна з найперспективніших у світі. Завдяки своєму значному впливу на економічний та соціальний розвиток країн і міст туристична діяльність має регулюватися державою, суб'єктами туристичної діяльності та перебувати під контролем громадськості. Ефективність регіонального управління туризмом значною мірою залежить від моделі участі у регулюванні цієї важливої складової економіки.

Запропоновані інструменти стимулювання сприятимуть забезпеченню належного рівня інвестування в регіони України та поступового озеленення технологічних процесів відповідно до міжнародних екологічних вимог, що призведе до автоматичного підвищення ефективності екологічно орієнтованої інноваційної діяльності підприємств країни. Отриманий результат дозволить більш якісно впроваджувати «озеленення» в міста України та стати фундаментом для подальших

Список літератури

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія і методика аналізу, термінологія, районування. К. : Видавничополіграфічний центр «Київський університет», 2001. С. 395.
2. Варченко О. М. Сучасний стан та проблеми розвитку особистих селянських господарств в Україні *Вісник аграрної науки*. 2017. № 11. С. 55-59.
3. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 14.02.2022).
4. Івашова Л.М. Державне приватне партнерство у сфері туризму як дієвий механізм забезпечення сталого розвитку. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2018. №1 (18). С. 52-61.
5. Король М.М. Аналіз європейського досвіду організації зеленого туризму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 6. Ч. 2. С. 30-33.
6. Коцупей В.М. Соціально-економічне значення розвитку сільського туризму в сучасних умовах. *Матеріали наукової конференції «Актуальні проблеми економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції»*. Львів: ЛТЕУ, 2018. 386 с. С.218-220.
7. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти): навч. посібник. 2-е вид., перероб. та доп. К.: «Альтпрес», 2003. С. 436.

8. Малік, М.Й. Сільський аграрний туризм як чинник розвитку сільських територій України. *Економіка АПК: міжн.наук.-виробн. журнал*. 2012. № 5. С. 110-115.
9. Ніколаєв К. Д. Екологізація та розвиток сільського зеленого туризму в Україні: монографія. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. с.153.
10. Офіційний сайт Eurostat. URL: <http://surl.li/duiiq> (дата звернення: 18.02.2022).
11. Панюк Т.П., Лукомська О.І. Аналіз туристичної галузі України в контексті розвитку сільського зеленого туризму. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 31 (2). с. 79-85.
12. Плотнікова М.Ф. Зелений туризм як механізм багатофункціонального розвитку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 1. с. 98.
13. Рутинський М.Й. Географія туризму України: Навч.-метод, посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Центр навчальної літератури, 2004. С. 160.
14. Стратегія розвитку Полтавської області до 2027 року: <http://surl.li/jtqw> (дата звернення: 21.02.2022).

References

1. Beydyk, O.O. (2001). *Rekreatsiyno-turystski resursy Ukrayiny: metodolohiya i metodyka analizu, terminolohiya, rayonuvannya* [Recreational and tourist resources of Ukraine: Methodology and methods of analysis, terminology, zoning]. Kyiv : Vydavnychopolihrafichnyy tsentr «Kyivskyy universytet», 395. [in Ukrainian]
2. Varchenko, O. M. (2017). Suchasnyy stan ta problem rozvytku osobystykh selyanskykh gospodarstv v Ukrayini [Current state and problems of development of personal peasant farms in Ukraine]. *Visnyk ahrarnoyi nauky - Herald of Agrarian Science*, 11, 55-59 [in Ukrainian].
3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny [State Statistics Service of Ukraine]. *ukrstat.gov.ua* . Retrieved from <https://ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
4. Ivashova, L.M. (2018). Derzhavne pryvatne partnerstvo u sferi turyzmu yak diyevyy mekhanizm zabezpechennya staloho rozvytku [State-private partnership in the field of tourism as an effective mechanism for ensuring sustainable development]. *Publichne upravlinnya ta mytne administruvannya - Public administration and customs administration*, 1 (18), 52-61 [in Ukrainian].
5. Korol, M.M. (2016). Analiz yevropeyskoho dosvidu orhanizatsiyi zelenoho turyzmu [Analysis of the European experience of organizing green tourism]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu - Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*, 6, part 2, 30-33 [in Ukrainian].
6. Kotsupey, V.M. (2018). Sotsialno-ekonomichne znachennya rozvytku silskoho turyzmu v suchasnykh umovakh [Socio-economic significance of the development of rural tourism in modern conditions]. Actual problems of economy and trade in modern conditions of European integration: *Naukova konferentsia (Lviv) – Scientific Conference (pp. 218-220)*. Lviv: LTEU [in Ukrainian].
7. Lyubitseva, O.O. (2003). *Market of tourist services (geospatial aspects)* . (2d ed.). Kyiv : «Altpres» [in Ukrainian].
8. Malik, M.Y. (2012). Silskyy aharnyy turyzm yak chynnyk rozvytku silskykh terytoriy Ukrayiny [Rural agricultural tourism as a factor in the development of rural areas of Ukraine]. *Ekonomika APK: Mizhn. nauk.-vyrobn. zhurnal – Economy of AIC: international scientific and industrial magazine*, 5, 110-115 [in Ukrainian].
9. Nikolayev, K. D. (2016). *Ekolohizatsiya ta rozvytok silskoho zelenoho turyzmu v Ukrayini* [Greening and development of rural green tourism in Ukraine] . Kyiv: Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova [in Ukrainian].
10. Ofitsiyyny sayt Eurostat [Official website of Eurostat]. *surl.li*. Retrieved from <http://surl.li/duiiq> [in Ukrainian].
11. Panyuk, T.P., & Lukomska, O.I. (2016). Analiz turystychnoyi haluzi Ukrayiny v konteksti rozvytku silskoho zelenoho turyzmu [Analysis of the tourism industry of Ukraine in the context of the development of rural green tourism]. *Visnyk Pryazovskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Azov State Technical University. Series: Economic Sciences*, 31 (2), 79-85 [in Ukrainian].
12. Plotnikova, M.F. (2018). Zelenyy turyzm yak mekhanizm bahatofunktsionalnoho rozvytku [Green tourism as a mechanism of multifunctional development]. *Shhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya – Green tourism as a mechanism of multifunctional development. Eastern Europe: Economy, Business and Management*, 1, 98 [in Ukrainian].
13. Rutynskyy, M.Y. (2004). *Geography of tourism of Ukraine*. (2d ed.). Kyiv: Tsentr navchalnoyi literatury [in Ukrainian].
14. Stratehiya rozvytku Poltavskoyi oblasti do 2027 roku [Development strategy of the Poltava region until 2027]. *surl.li*. Retrieved from <http://surl.li/jtqw> [in Ukrainian].

Iryna Trunina, Professor, Doctor in Economics (Doctor of Economic Sciences)

Anna Chumakova, Postgraduate student

Kremenchuk National University named after Mykhailo Ostrogradskyi, Kremenchuk, Ukraine

Development of Investment Activities of the City

The article examines the essence of investment activity and its impact on the development of the city. The relevance of increasing the inflow of investments by creating favorable conditions for the development of green tourism is emphasized. This study used the findings of foreign and domestic scientists and global practices of green tourism functioning as an integral part of the city's attractiveness among investors. It has been established that rural green tourism is currently one of the promising areas of development of the tourism industry of foreign countries, the rapid development of which in the last year is due to quarantine restrictions. It combines a wide range of different types of tourism based on the use of natural resources. It was found that the accelerated development of green tourism can play the role of a catalyst for investments in the region and the country as a whole.

The subject of the study is a set of theoretical, methodological and practical aspects of increasing the effectiveness of the development of green tourism in the business environment. The purpose of this work is to substantiate theoretical and methodological approaches and develop practical recommendations for the development of green tourism in Ukraine, increase investment income, and analyze internationally recognized tools for stimulating the development of green tourism in the world.

The proposed incentive tools will contribute to ensuring the appropriate level of investment in the regions of Ukraine and the gradual greening of technological processes in accordance with international environmental requirements, which will lead to an automatic increase in the activity and efficiency of environmentally oriented innovative activities of the country's enterprises. The state of green tourism in Ukraine and European countries is analyzed. The work highlights the negative and positive sides of modern green tourism in Ukraine and describes the main recommendations for the development of this area and increasing its level of attractiveness for foreign and domestic investors (on the example of the Poltava region). The obtained result will allow more systematic and qualitative implementation of «greening» in the cities of Ukraine.

investments, eco-innovations, industry, green tourism, region, city

Одержано (Received) 07.03.2022

Прорецензовано (Reviewed) 18.03.2022

Прийнято до друку (Approved) 30.05.2022

УДК 336:657

JEL classification: H2, M4

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8\(41\).168-177](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2022.8(41).168-177)

Л.В. Кононенко, доц., канд. екон. наук

Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Кропивницький, Україна

Н.В. Смірнова, доц., канд. екон. наук, **І.В. Смірнова**, доц., канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Податкові консультації як метод вдосконалення управління податковими зобов'язаннями малих підприємств

Сьогодні більшість українських підприємств недостатньо ефективно управляє податковими зобов'язаннями. Такий стан справ здебільшого обумовлений відсутністю орієнтованих на практичне використання інструментів і методів організації системи управління податковою складовою економічної діяльності підприємства. Особливо це стосується механізму управління податковими зобов'язаннями малих підприємств.

Метою статті є аналіз теоретичних і практичних засад функціонування національного інституту податкового консультування як методу вдосконалення управління податковими зобов'язаннями малих підприємств та визначення вектора розвитку ринку податкового консалтингу в Україні.

Досліджено особливості застосування інструменти на кожному етапі реалізації концепції управління податковими зобов'язаннями суб'єкта господарювання, які дають змогу економити кошти та збільшувати прибутки підприємства. З'ясовані основні складники концепції управління податковими зобов'язаннями. Доведено, що управління податковими зобов'язаннями малих підприємств доцільно реалізувати через залучення консалтингових фірм, а управління їх фінансовими потоками – через створення єдиного фінансового центру, який дозволив би залучати та розподіляти фінансові ресурси, управляти витратами, включаючи витрати на виконання податкових зобов'язань.

© Л.В. Кононенко, Н.В. Смірнова, І.В. Смірнова, 2022